

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

**APROB
PRIM – MINISTRU**

NICOLAE - IONEL CIUCĂ

MEMORANDUM

INIȚIATOR: - MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE,

VASILE DÎNCU

AVIZATOR: - MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE,

BOGDAN LUCIAN AURESCU

- MINISTERUL AFACERILOR INTERNE,

LUCIAN NICOLAE BODE

- MINISTERUL EDUCAȚIEI,

SORIN-MIHAI CÎMPEANU

- MINISTERUL CULTURII,

LUCIAN ROMAȘCANU

- MINISTERUL FINANȚELOR,

ADRIAN CÂCIU

- MINISTERUL JUSTIȚIEI,

MARIAN-CĂTĂLIN PREDOIU

Tema: Sărbătorirea Centenarului Mormântului Ostașului Necunoscut (17 mai 1923 - 17 mai 2023) și instituirea anului 2023 - „Anul Ostașului Necunoscut al României“

---

1. Elemente de context

Amintirea lăsată de sacrificiul suprem săvârșit de înaintașii noștri în conflictele armate la care a participat România se păstrează în miile de cimitire de onoare și monumente comemorative de război amenajate pe teritoriul național și în străinătate. Cinstirea memoriei eroilor români căzuți pentru țară, amenajarea, protejarea și conservarea mormintelor și

monumentelor dedicate lor reprezintă o datorie sacră a fiecărui stat, precum și o obligație ce decurge din convențiile și tratatele internaționale.

România a marcat în anii anteriori, prin manifestări comemorative, științifice, cultural-educative și alte acțiuni cu tematică specifică, împlinirea a 100 de ani de la intrarea în Primul Război Mondial (în anul 2016), de la bătăliile desfășurate la Mărăști, Mărășești și Oituz (în anul 2017) și de la Marea Unire (în anul 2018).

Potrivit prevederilor art. 40 din *Legea nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război*, cu modificările și completările ulterioare, în capitala României se păstrează Mormântul Ostașului Necunoscut, care amintește de eroii anonimi căzuți pentru binele patriei.

În luna mai a anului 2023, țara noastră va celebra împlinirea a 100 de ani de la desemnarea *Ostașului Necunoscut al României*, respectiv de la amenajarea *Mormântului Ostașului Necunoscut* în Parcul Carol I din București, ca simbol al jertfei tuturor eroilor neidentificați căzuți la datorie pentru libertate, credință și întregirea neamului.

Mormântul Ostașului Necunoscut reprezintă un simbol al recunoștinței naționale față de sacrificiul eroilor Patriei și este loc de pelerinaj, reculegere, comemorare și solemnitate pentru românii de pretutindeni.

2. Istoricul Mormântului Ostașului Necunoscut al României

La sfârșitul Primului Război Mondial, România a reușit să obțină, în urma acordurilor de pace semnate în cadrul Conferinței de Pace de la Paris, recunoașterea internațională a împlinirii unui deziderat național, constituirea României Mari. La acest moment de împlinire națională s-a ajuns datorită jertfei a peste 330.000 de militari români căzuți la datorie pe teritoriul patriei și în străinătate.

Cultul eroilor români devenise o datorie morală a statului român, iar îngrijirea mormintelor acestora constituia nu numai un gest de recunoștință, dar și o operă de educație și cultură pentru generațiile contemporane Marelui Război, ca și pentru cele viitoare. Astfel, România s-a numărat printre primele state care a decis să înalțe un monument dedicat memoriei eroilor neamului care s-au jertfit pe câmpul de luptă, urmând exemplul Franței.

În anul 1923, în semn de veșnică cinstire, statul român a decis ca simbolul sacrificiului celor mulți, căzuți în Războiul pentru Întregirea Neamului, să fie evocat de osemintele unuia dintre ostașii anonimi decedați în luptele de la Mărășești, Mărăști, Oituz, Târgu-Ocna, Jiu, Prahova, București, Dobrogea, Ardeal și Basarabia. Exhumarea rămășițelor pământești ale eroilor necunoscuți a fost urmată de așezarea acestora în zece sicrie de stejar, căptușite cu tablă de zinc și depuse în Biserica „Adormirea Maicii Domnului” de la Mărășești, în ziua de 13 mai 1923.

Ceremonia desemnării Ostașului Necunoscut s-a desfășurat în data de 14 mai 1923. Ministerul de Război l-a desemnat pe elevul militar Amilcar C. Săndulescu, orfan de război, să aleagă sicriul cu osemintele Ostașului Necunoscut. Din cele zece sicrie de stejar, elevul Amilcar C. Săndulescu, de la Liceul Militar „Dimitrie A. Sturdza” din Craiova, a ales cel deal patrulea sicriu, înaintea căruia a îngenunchiat și a rostit cuvintele care aveau să intre în legendă: „*Acesta este tatăl meu!*”. În aceeași zi, celelalte nouă sicrie au fost duse, la loc de aleasă cinstire, în Cimitirul de onoare al eroilor din localitatea Mărășești și îngropate cu onoruri militare.

În ziua următoare, sicriul cu rămășițele pământești ale Ostașului Necunoscut, împodobit cu pânză tricoloră, a fost purtat pe brațe de către o gardă de ofițeri, cavaleri ai Ordinului militar „Mihai Viteazul”, și depus pe vagonul-platformă al unui tren special, cu destinația București, unde a ajuns în aceeași zi. În Gara de Nord din București, unde erau prezente înaltele oficialități ale statului român în frunte cu Regele Ferdinand I, îmbrăcat în uniformă de general al Regimentului de Escortă Regală, sicriul de onoare a fost depus pe un catafalc drapat cu steagul și însemnele României, iar după oficierea serviciului religios și a onorurilor ostășești, a fost așezat pe un afet de tun tras de opt cai. Astfel pregătit, carul mortuar a fost pus în mișcare către Parcul Carol I, traversând principalele artere ale Capitalei, alături de un numeros cortegiu format din demnitari ai statului, un numeros public bucureștean și o escadrilă de patru avioane, care a survolat cortegiul până la Biserica „Mihai

Vodă”, unde a rămas toată ziua de 16 mai, pentru pelerinajul bucureștenilor la catafalcul eroului.

În ziua de 17 mai 1923, în prezența familiei regale, a membrilor guvernului, a corpurilor legiuitoare și a unui numeros public, în Parcul Carol din Capitală a avut loc ceremonia reînhumării Ostașului Necunoscut în locul de veci, din fața impozantei clădiri a Muzeului Militar (fostul Palat al Artelor, construit în anul 1906). După oficierea serviciului religios de către mitropolitul primat Miron Cristea, sirena Arsenalului Armatei și clopotele bisericilor au anunțat coborârea în lăcașul de veci a Ostașului Necunoscut. Timp de două minute, orice activitate publică a fost întreruptă în toată țara, ca semn de omagiu adus Ostașului Necunoscut.

În cadrul discursului, Regele Ferdinand I a impresionat asistența cu următoarele cuvinte: *„Cu cununi de laur erau întâmpinați în vechime biruitorii sub arcuri de triumf și tot cu cununi de laur se cinsteau mucenicii credinței mîntuitoare. Cununa de laur ce-ți aduce întâiul Rege al României Mari, ție ostașului fără nume, care întrupezi, de acum și până în veac, jertfa sutelor de mii de vieți închinată pe altarul patriei pentru mărirea și unitatea națională, este și cununa muceniei și cununa biruitorului. Toată suflarea românească, în clipa aceasta își îndreaptă gândurile patriotice spre tine, simbolul jertfei și al vitejiei; toți ochii lacrimază, toate inimile bat, acum, pentru cei iubiți ai lor, cari, singuri sub cerul lui Dumnezeu, sau în vitejia luptelor au închis ochii departe de orice mângâiere. Iar înaintea locașului tău de veci se închină azi, cu adâncă recunoștință, Țara întreagă, căci fără nume fiind, ești al neamului întreg”*.

Mormântul Ostașului Necunoscut era reprezentat de o criptă, acoperită cu o lespede de piatră decorată cu sculpturi florale, pe care s-a încrustat epitaful: *„Aici doarme fericit întru Domnul Ostașul Necunoscut, săvârșit din viață în jertfa pentru unitatea neamului românesc. Pe oasele lui odihnește pământul României întregite 1916-1919”*.

Ostașul Român Necunoscut a fost decorat, în anul 1923, cu: Medalia „Virtutea militară“ de război clasa I (de către Regele Ferdinand I al României), Medalia „Crucea de război 1914-1918“ (Franța), Medalia de onoare a Congresului (SUA), Coroana din frunze de stejar (de către Regele Alexandru al II-lea al Serbiei), Crucea de război (Cehoslovacia), iar în anul 1929 a primit Crucea de război cu frunze (Belgia).

Ansamblul funerar al Mormântului Ostașului Necunoscut a fost executat în anul 1927, după planurile sculptorului Emil Willy Becker, iar prin grija Asociației Cultul Patriei, s-a aprins o candelă a cărei flacără arde, și în prezent, fără întrerupere. La data de 28 octombrie 1934, proiectul a fost completat, cu o cruce din marmură albă sfințită în cadrul unui ceremonial religios și militar.

În noaptea de 22 spre 23 decembrie 1958, monumentul funerar al Ostașului Necunoscut a fost demontat și strămutat la Mausoleul eroilor din localitatea Mărășești, județul Vrancea.

Osemintele Ostașului Necunoscut au fost readuse în Parcul Carol I din București, abia în anul 1991, dar nu au fost înhumate pe locul originar, ci la aproximativ 250 m distanță, lângă lacul limitrof. În data de 25 noiembrie 2006, ca un act reparator, sicriul cu osemintele Ostașului Necunoscut a fost mutat, în cadrul unui ceremonial religios și militar, pe esplanada din fața Memorialului Eroilor Neamului.

3. Propuneri

Pe cale de consecință, propunem:

1. Inițierea de către Ministerul Apărării Naționale a unui proiect de hotărârea Guvernului pentru instituirea anului 2023 - „Anul Ostașului Necunoscut al României“.
2. Constituirea unui grup de lucru inter-instituțional la nivelul Guvernului cu reprezentanți ai tuturor ministerelor de resort și/sau instituții cu competențe în domeniul de referință pentru elaborarea unui plan unitar al activităților dedicate Centenarului Mormântului Ostașului Necunoscut al României.
3. Autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile de învățământ și de cultură din țară, reprezentanțele diplomatice românești din străinătate, organizațiile nonguvernamentale și cultele religioase să organizeze activități, manifestări și proiecte

comemorative, științifice, cultural-educative și alte acțiuni cu tematică specifică, prilejuite de acest eveniment istoric.